Protokół

obrad sejmowych z dnia 30. Grudnia 1865.

Posiedzenie ośmnaste.

Obecni: Marszałek xiążę Sapieha.

Sekretarze: Posłowie Kulczycki, Paszkowski.

Komisarz rządowy: c. k. radzca dworu Possinger.

Posłów przy otwarciu 86.

Protokół posiedzenia z dnia 29. Grudnia odczytany jest i przyjęty.

Marszałek zawiadamia, iż udzielił urlopy 8dniowe żądającym ich posłom Wężykowi i Czechurze, oraz że posłowie Lipczyński i Skrzyński Ignacy usprawiedliwili chorobą nieobecność swoją.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych aż do nr. 160. włącznie.

Sekretarz Paszkowski odczytuje interpelacyę od posła Hubickiego, podpisaną przez wielu innych posłów z motywowanego zażalenia na władzę obwodową złoczowską tej doniosłości:

1. „Czyli egzekwowanie podatków niezaległych lecz bieżących jest postępowaniem prawnem?

2. Czyli i co wys. Rząd przedsięwziąść raczy, aby organa subordynowane, jak władza obwodowo-powiatowa, stosowały się do poleceń wys. Dyrekcyi krajowej finansowej?

3. Czyli i co wys. Rząd postanowić zechce, aby ludność już i tak nędzą zagrożoną uspokoić i od dowolności niższych organów zasłonić?“

Pan komisarz rządowy odpowiada: że egzekwowanie podatków w ciągu bieżącego kwartału jest nieprawnem. Rząd zbada tę rzecz, jako też i inne punkta interpelacyi, a następnie interpelantom udzieloną będzie odpowiedź.

Sekretarz Kulczycki odczytuje wniosek samoistny x. Kuryłowicza:

„Wysokij Sojm pryczyniajuczy sia diłom do rozszyrenia proswity w kraju uchwałyt:

Cztery klasy wyższy na gymnazyum w Buczaczu majut sia zawesty i uderżuwaty zo sredstw fonda krajewoho.“

Tenże sekretarz odczytuje interpelacyę do p. komisarza rządowego od posła x. Mogilnickiego i wielu innych posłów w celu wyjaśnienia, jak stoi sprawa tak zwanych sądów austregalnych do rozstrzygania sporów o grunta pomiędzy dawnymi dziedzicami i włościanami, do których projekt miało Ministeryum przedłożyć tego roku Radzie Państwa.

P. komisarz rządowy oświadcza, że zasięgnie w tym przedmiocie wiadomości, a potem na jednem z najbliższych posiedzeń odpowie.

Tenże sekretarz odczytuje interpelacyę do xięcia Marszałka i Wydziału krajowego od posła x. Ginilewicza i innych posłów dla zawiadomienia się, co zrobił Wydział krajowy odnośnie do ustawy względem uporządkowania i wykupu służebnictw co do lasów i pastwisk, nad którą zastanowienie się i podanie projektu do niej, jako i przedłożenie tego przedmiotu na następnej kadencyi Wys. Izba poleciła Wydziałowi krajowemu.

Marszałek oznajmia, iż znioslszy się z członkami Wydziału krajowego, póżniej udzieli odpowiedź.

Z porządku dziennego następuje głosowanie do komisyi. Marszałek zarządza najprzód głosowanie na 9ciu członków do komisyi katastralnej. — Posiedzenie zawieszonem jest na kwadrans. — Po zaczęciu na nowo posiedzenia posłowie głosują. — Następnie wzywa Marszałek do głosowania na 5ciu członków komisyi propinacyjnej. — Posłowie głosują.

Nareszcie następuje głosowanie na cztérech dodatkowych członków do komisyi dla sprawy Towarzystwa kredytowego na ostatniem posiedzeniu zadecydowanych.

Po dopełnieniu skrutowania czyta poseł Bocheński wypadek wyborów do komisyi dla sprawy Towarzystwa kredytowego.

Obecnych w Izbie było posłów 100, głosujących 56; absolutna większość 51.

Otrzymali nad większość posłowie: Gnoiński 55, Zyblikiewicz 55, Krzeczunowicz 54, hr. Wodzicki Henryk 53 głosów.

Poseł Czajkowski odczytuje rezultat wyborów do komisyi katastralnej. Obecnych posłów 100, głosujących 57; absolntna większość 51. — Otrzymali większość posłowie: Krzeczunowicz głosów 55, Szumańczowski 55, Wężyk 55, hr. Gołuchowski 55, x. Stępek 52.

Następnie otrzymali największą ilość głosów posłowie: x. Szwedzicki głosów 49, Paszkowski 44, Starowiejski 31, Ławrowski 29, Laskowski 24, Borysikiewicz 20, Grocholski 11.

Poseł książę Sanguszko odczytuje wypadek głosowania do komisyi propinacyjnej. — Obecnych posłów 100; większość 51. — Otrzymali większość posłowie: Kraiński głosów 56, Żuk-Skarszewski 55, Gniewosz 54.

Następnie otrzymali największą ilość głosów posłowie: Pawęcki głosów 44, Zakrzewski głosów 34, hr. Potocki A. 30.

Ponieważ do komisyi katastralnej tylko pięciu, a do komisyi propinacyjnej tylko trzech członków otrzymało większość absolutną, — Marszałek zarządza drugie głosowanie pomiędzy tymi, ktorzy otrzymali największą ilość głosów.

Poseł Ławrowski oświadcza, że należąc do dwóch komisyj i do Wydziału krajowego, nie mógłby już przyjąć wyboru do komisyi katastralnej.

Następuje drugie głosowanie na cztérech członków do komisyi katastralnej, a potem drugie głosowanie na dwóch członków do komisyi propinacyjnej.

Po dopełnieniu drugiego głosowania czyta poseł Czajkowski wypadek głosowania do komisyi katastralnej.

Obecnych posłów 100. — Otrzymali większość posłowie: Paszkowski głosów 55, x. Szwedzicki głosów 55, Starowiejski 53, x. Ustyanowicz 52.

Poseł książę Sapieha czyta wypadek wyboru do komisyi propinacyjnej: Na głosujących 56 otrzymał większość poseł Zakrzewski głosów 51. — Następnie otrzymali najwięcej głosów: poseł Pawęcki głosów 40, hr. Potocki Adam 9.

Ponieważ i tym razem jeden tylko członek komisyi propinacyjnej utrzymał się większością absolutną, następuje trzecie głosowanie, po którem okazuje się rezultat skrutowania: na posła hr. Potockiego Adama głosów 49, na posła Pawęckiego głosów 7.

Gdy niepewnem było, czy jeszcze w czasie głosowania znajdowało się 100 posłów obecnych, Marszałek zapytuje Izbę, czy chce wybor ten hr. Adama Potockiego, który otrzymał do tej komisyi głosów 49, uważać za ważny. Izba większością przyjmuje ten wybór.

Z porządku dziennego przychodzi dalszy ciąg uchwał tyczących się zapobieżenia zagrażającej nędzy.

Jako sprawozdawca komisyi poseł Starowiejski czyni wniosek następujący do uchwały:

1. Jako ustęp pierwszy ogłoszony wniosek komisyi tej treści:

„Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem wyraża prośbę:

1. O uwolnienie wszystkich dokumentów, podań i protokółów, które dostarczanie wsparć przez fundusz krajowy z powodu tegorocznego nieurodzaju wywoła, równie jak i wpisów hypotecznych tych wsparć dotyczących od opłaty stęplowej i bezpośrednich opłat ustanowionych prawem z dnia 2. Sierpnia 1850. r., nr. Dz. pr. P. 329, i prawem z dnia 13. Grudnia 1862., nr. Dz. pr. P. 89.“

Następnie sprawozdawca proponuje w imieniu komisyi jeszcze dwie części dalsze do tej uchwały:

„2. O uwolnienie od stęplów wszelkich skryptów, wexlów, obligacyj lub asygnacyj i innych dokumentów, wystawionych celem uzyskania pożyczki na zapomogę, — jako też o uwolnienie od dochodowego podatku tych dochodów, które wspomnione obligi przynosić będą.

3. O uwolnienie od portoryum wszelkich korespondencyj, jakie w sprawie tych zapomóg i ich zwrotu prowadzone będą między organami ustanowionemi do rozdawania i ściągania tych zapomóg.“

Marszałek poddaje pod głosowanie uchwałę, która jednomyślnie przyjęta jest w brzmieniu powyżej wypisanem.

Sprawozdawca poseł Starowiejski czyta potem ze strony komisyi następujący wniosek drugi do uchwały następującego brzmienia:

„Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem wyraża prośbę:

1. by w miejscowościach nieurodzajem dotkniętych wstrzymać exekucyę nie tylko podatku gruntowego tak od włościan jak i większych własności, ale także i podatku domowego klasycznego od całej rolniczej ludności;
2. aby przynajmniej w obwodzie kołomyjskim i w tych powiatach obwodu czortkowskiego i stanisławowskiego, gdzie podług urzędowych sprawozdań nieurodzaj jest ogólny, nie wymagać dla wstrzymania exekucyi podatku uprzedniej prośby od strón, ale nakazać z urzędu to wstrzymanie."

Sprawozdawca mniejszości komisyi hr. Russocki odczytuje wniosek mniejszości następującej treści:

„Wysoka Izba raczy uchwalić: Prośbę do tronu o zasystowanie exekucyj podatkowych w okolicach dotkniętych zupełnym nieurodzajem i o odpisanie rocznych podatków tak posiadłości większych jak i włościańskich."

Poseł Landesberger popierając zdanie mniejszości, stawia następującą poprawkę do uchwały proponowanej przez komisyę:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić jako dodatek czyli poprawkę do uchwały (alegat $^{3}/_{3}$) po punkci drugim:

3. W okolicach zaś zupełnym nieurodzajem dotkniętych, aby jednoroczne podatki całej ludności rolniczej odpisane zostały."

Po wysłuchaniu wszystkich mowców sprawozdawca poseł Starowiejski oświadcza się w imieniu komisyi zgodnym z wnioskiem mniejszości.

Poseł Landesberger cofa poprawkę swoją, żądając tylko, aby w brzmieniu wniosku mniejszości w miejsce wyrazów „rocznych podatków" zamieścić wyrazy: „jednorocznych podatków."

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek mniejszości, który przez Izbę jest przyjęty z wyrazami „jednorocznych podatków" w miejsce „rocznych podatków" według poprawki posła Landesbergera.

Sprawozdawca poseł Starowiejski wnosi o dozwolenie trzeciego czytania dwóch uchwał zapadłych.

Izba dozwala trzecie czytanie, uwalnia sprawozdawcę od przeczytania uchwał na nowo i przyjmuje w trzeciem czytaniu uchwały według brzmienia powyżej wypisanego.

Poseł hr. Gołuchowski wnosi, aby przy zakończeniu przedmiotu tego, na podziękowanie Najjaśniejszemu Panu za dozwoloną pożyczkę 500.000 złr. w. a. dla zapobieżenia nędzy w kraju, Izba okazała wdzięczność swoją wniesieniem na cześć Najjaśniejszego Pana okrzyku: „Niech żyje Najjaśniejszy Monarcha Król nasz i Cesarz!"

Izba podnosi okrzyk: „Niech żyje!"

Sekretarz Kulczycki odczytuje wniosek posła x. Łozińskiego, aby Izba uchwaliła adres dziękczynny do Najjaśniejszego Pana za daną krajowi pomoc w tak wielkiej teraźniejszej potrzebie.

Izba zgodnie z życzeniem wnioskodawcy postanawia odesłać ten wniosek do Wydziału krajowego.

Nakoniec uchwala Izba na wniosek sekretarza Paszkowskiego, aby niniejszy protokół na tem samem posiedzeniu był odczytany, a po odczytaniu przyjmuje ten protokół bez zmiany.

Zamykając posiedzenie zapowiada Marszałek posiedzenie następne na dzień 11. Stycznia 1866. r., oświadczając iż pierwszym przedmiotem porządku dziennego będzie sprawozdanie komisyi o zmianach w statutach Towarzystwa kredytowego, jeżeli tylko przedmiot ten będzie przed tem wygotowany. Dalszemi przedmiotami porządku dziennego będą: Pierwsze czytanie wniosków: posła Rutowskiego o statucie dla miasta Tarnowa; posła rektora Majera o majątku uniwersytetu krakowskiego; posła x. Trzeszczakowskiego o nauce gospodarstwa wiejskiego; posła Demkowa o poborze rekrutów i posła Zahorojki o młynarstwie.

L. Sapieha w. r.

Franciszek Paszkowski w. r. Jakób Kulczycki w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 30. Grudnia 1865. r. do Sejmu wniesionych:

144. Gminy Balińce, Buczaczek i Trofanówka przez posła Golejowskiego, o usunięcie x. Nikorowicza od pobierania temporaliów w parafii balinieckiej.
145. Gminy Babice, Bachow, Niezadowa, Hucisko i Skopów przez posła x. Stępka, o zapomogę.
146. Gmina miasta Stary-Sącz przez posła Kmietowicza, o pozostawienie w tem mieście siedziby urzędu powiatowego.
147. Gminy Dusowce i Chałupki Dusowskie przez posła x. Ant. Dobrzańskiego z prośbą, aby przy nowej organizacyi nie do jarosławskiego, lecz do przemyskiego powiatu przyłączone były.
148. Gmina Domaradź przez posła x. Morgensterna, z użaleniem się na wysokie oszacowanie łąk przez komisyę katastralną.
149. Gmina Stary-Sącz przez posła Kmietowicza, o dowolnem udzielaniu konsensów przez urzęda powiatowe do wyszynku słodzonych napojów spirytusowych.
150. Gmina Moskalówka przez posła Landesbergera, o wsparcie z powodu głodu.
151. Gmina Monastersko przez posła Landesbergera, o zapomogę na przyszły zasiew.
152. Gmina Gustynek przez posła hr. Russockiego, o folgę w wypłacie podatków i przyjęcie ich należytości za budowanie drogi na rachunek zaległych podatków.
153. Gmina Boryszkowce przez posła hr. Russockiego, o udzielenie zapomogi.
154. Gmina Laskowce w powiecie budzanowskim przez posła hr. Russockiego, o zapomogę z powodu nieurodzaju.
155. Gmina Trojca i Bereżanka w powiecie borszczowskim przez posła hr. Russockiego, o darowanie podatków za rok 1865.
156. Gmina Jazłowiec przez posła hr. Russockiego, ponawia prośbę wniesioną do Sejmu w r. 1863, o załatwienie stosunków szkolnych tamże.
157. Gmina Peczeniżyn przez posła hr. Golejowskiego. o pożyczkę 5000 złr. na zapomogę dla zapobieżenia głodowi.
158. Gmina Peczeniżyn przez posła hr. Golejowskiego, o zapomogę, ulgę w płaceniu podatków i zaradzenie szerzącej się lichwy.
159. Gmina Tarnowiec przez posła Zbyszewskiego, o rozłożenie na cały kraj nałożonej na nią kwoty konkurencyjnej do budowania tamy na Sanie.
160. Gminy Glinki i Majdan średni przez posła x. Szwedzickiego, o zapomogę lub pożyczkę.
